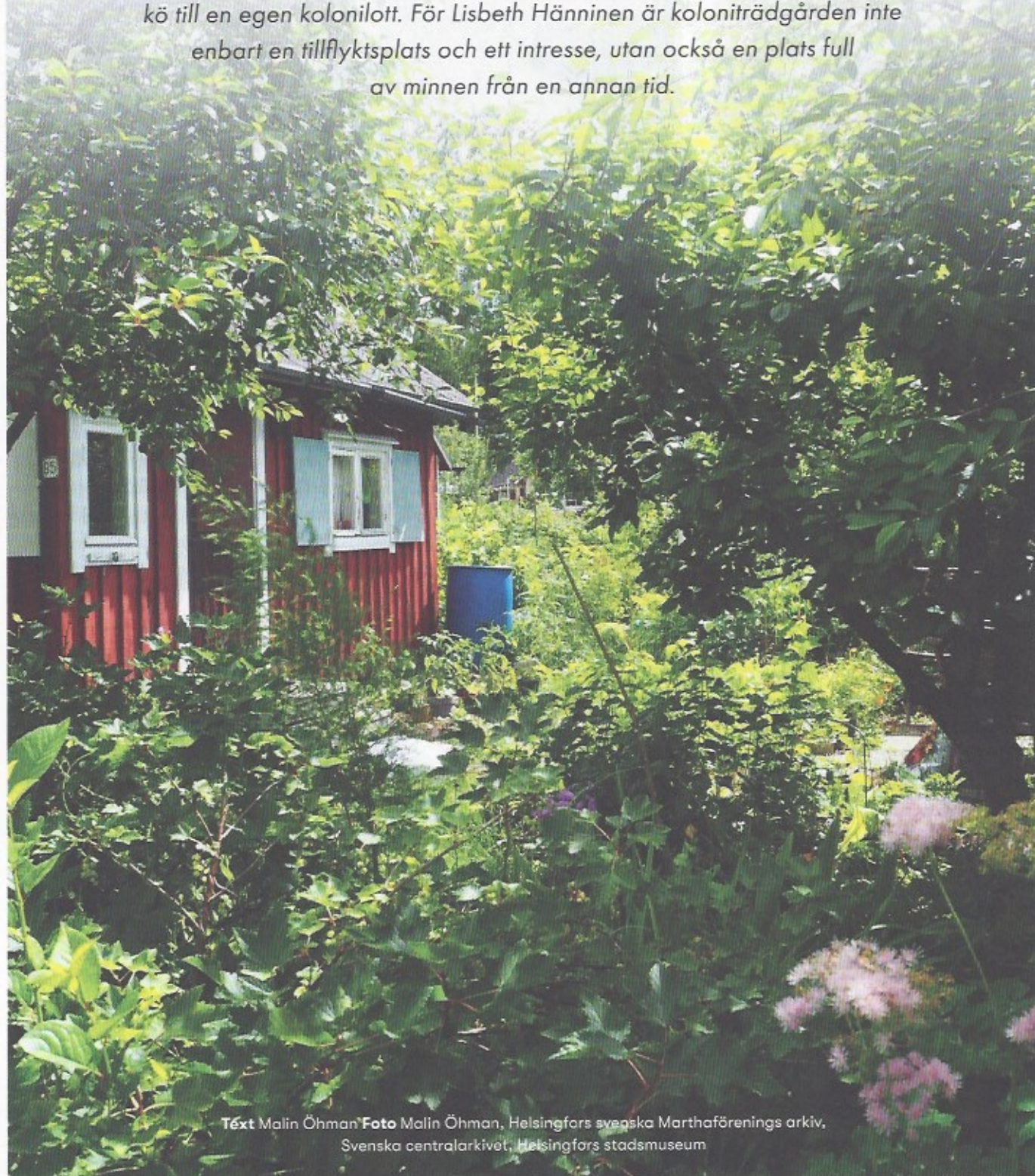

Koloniträdgården i Brunakärr

– från nödodling till avkopplande oas

Koloniträdgården i Brunakärr är en av de äldsta i Finland, grundad år 1918 på initiativ av bland andra Helsingfors svenska Marthaförening. I dag är koloniträdgården en oas för Helsingforsbor och många står i kö till en egen kolonilott. För Lisbeth Hänninen är koloniträdgården inte enbart en tillflyktsplats och ett intresse, utan också en plats full av minnen från en annan tid.

Text Malin Öhman **Foto** Malin Öhman, Helsingfors svenska Marthaförenings arkiv, Svenska centralarkivet, Helsingfors stadsmuseum

Kolonisterna kan visa sin personliga smak i kolonilotternas utseende, men för det mesta är trädgårdarna lummiga och fulla av blommor.

ett stenkast från Mannerheimvägen i Helsingfors, bakom stenmur och täta häckar, gömmer sig en lummig labyrint av kolonilotter. I Brunakärr koloniträdgårds smala grusgångar vandrar **Lisbeth Hänninen** omkring och motstår frestelsen att böja sig ner och äta av smultronen som väller över staketet till en av trädgårdarna. För Lisbeth är koloniträdgården som hennes bakgård och hon känner alla vägar och vrår utan och innan.

– Jag brukar säga att jag praktiskt taget föddes här, säger hon.

Lisbeths pappa byggde stugan "Hemgård" på den arrenderade kolonilotten någon gång kring 1920- och 1930-talet, och det är i den stugan som Lisbeth tillbringat sina barndomssomrar. Efter midsommar flyttade hela familjen ut till den tolv kvadratmeter stora stugan och stannade resten av sommaren. Stugan står kvar, men i dag sover ingen längre på loftet och det finns bara en säng i stugan, där Lisbeth övernattar en gång per vecka.

– Det är något alldeles speciellt att vakna här på morgonen och gå ut i trädgården för att se vad som växt till sig under natten.

FEM HEKTAR MARK

Det var år 1918 som Helsingfors stad, efter långa förhandlingar tilldelade ett fem hektar stort område till Martha i Hel-

Markförbättring i Brunakärr 1920.

singfors (nuvarande Helsingfors svenska Marthaförening), Svenska Kvinnoförbundet i Helsingfors och Ungdomsförbundet Fylgia. Det var under återhämtningen efter första världskriget – Finland var hårt drabbat av livsmedelsbrist, som försatt Helsingfors i krisläge. Stadsborna behövde kunna odla egen mat för att försörja sina familjer.

Konceptet var nytt för Finland och marthorna hade samlat information om koloniträdgårdar utomlands för att kunna etablera konceptet i Helsingfors. Det stora området fördelades genom lottdragning mellan de tre föreningarna och det nordöstra hörnet tillföll Martha, som uppdelade sitt område i 52 lotter. Lisbeth Hänninens kolonilott ligger på det ursprungliga Marthaområdet.

– Det var väldigt noga var gränserna mellan föreningarna gick. Det är ju konstigt så här i efterhand, men då umgicks vi bara med familjerna i vårt hörn av trädgården.

SJÄLVKLAR SAMLINGSPLATS

Den första tiden för koloniträdgården var besvärlig, då marken var sumpig och utsatt för frost. Det krävdes stora insatser för att göra utdikning, dra avlopp och vägar. Men efter några år var marken frodig, vilket inte endast resulterade i självförsörjning utan också i stora trädgårdsutställningar och skördefestivaler. Marthakolo-

nisterna var mycket aktiva och Brunakärr koloniträdgård blev en självklar samlingsplats för många marthor där det ordnades kurser och utflykter.

Denna förmiddag i juli står koloniträdgården i full blom. Ett svagt trafikbrus från Mannerheimvägen hörs om man lyssnar, men getingsurr och fågelkvitter överröstar bruset. Kolonilotterna varierar i storlek och utseende och präglas av kolonisternas smak och tycke – vi ser allt från lummiga tätvuxna trädgårdar med en explosion av färg och klättrande växter till en mer avskalad Japan-inspirerad trädgård med grusbeläggning och pallkragar i raka led.

– Jag tycker att en del av charmen är att alla ser lite olika ut och att man får visa sin personlighet i sin trädgård, säger Lisbeth Hänninen.

ÄVEN ETT ÄPPELTRÄD

I Lisbeths egen trädgård växer bönor, zucchini, spenat, grönkål, en hel del blommor, och så det obligatoriska äppelträdet.

De första tjugo somrarna av sitt liv tillbringade Lisbeth i koloniträdgården, men senare började hon tillbringa mer tid i Borgå skärgård med sin man. När Lisbeths mamma dog år 2002 tog hon över kolonilotten. För Lisbeth blev kolonilotten ett andrum och motvikt till det krävande jobbet som sjukskötare, där hon gav mycket av sig själv.

